

Jaarverslag 2023

Maart 2024

Algemeen

2023 was een voor SBW als vanouds actief jaar. Zij heeft zich weer flink ingezet voor haar kerntaak om het landelijk gebied van de regio Waterland te beschermen en te verbeteren.

De Provinciale Statenverkiezingen op 16 maart en de daaropvolgende collegevorming waren belangrijke gebeurtenissen. Daarbij kwam de BoerBurgerBeweging (BBB) als overwinnaar uit de bus. BBB en VVD hebben nu ieder 8 zetels in Provinciale Staten, GL en PvdA ieder 7 zetels. Deze partijen hebben samen het Coalitieakkoord gesloten 'Verbindend Vooruit'. Met 'realisme en optimisme' zullen de opgaven, waaronder woningbouw, worden opgepakt. Het is geen dichtgetimmerd akkoord. Er moeten scherpe keuzes worden gemaakt. Deze keuzes leiden hopelijk niet tot aantasting van onze natuur en het landschap. Wij hadden programmasuggesties ingediend voor opname in verkiezingsprogramma's. Aan deze suggesties is in het Coalitieakkoord helaas niet concreet tegemoetgekomen.

De provinciale Statenverkiezingen werden op 22 november 2023 gevolgd door Tweede Kamerverkiezingen. In alle gemeenten in ons werkgebied hebben de inwoners op de PVV gestemd. BBB kreeg gemiddeld ongeveer 5% van de stemmen. De PVV is voor buitenstedelijk bouwen en voor straatjes erbij in dorpen. Dat betekent waarschijnlijk extra druk op het Bijzonder Provinciaal Landschap, dus extra werk voor SBW om het landschap te beschermen.

In 2023 zijn géén excursies georganiseerd en géén WaterlandBeraad-avonden. Het is er niet van gekomen mede vanwege het plan een grote bijeenkomst te organiseren in de Broeker kerk in het najaar n.a.v. ons vijftigjarig bestaan. Tommy Wieringa (schrijver en columnist) en Berno Stootman (landschapsarchitect en voormalig rijksadviseur) zijn gevraagd daaraan bij te dragen. Omdat Strootman in het najaar was verhinderd werd de jubileumavond doorgeschoven naar maart 2024.

De liefhebbers van Waterland, geïnteresseerden en donateurs zijn geïnformeerd over onze activiteiten via onze website, nieuwsbrieven en persberichten. Verder hebben we met een informatiestand gestaan in de Broeker kerk op 11 februari.

Klaas Breunissen is helaas per 1 oktober uit het bestuur getreden. De functie van secretaris wordt overgenomen door Hanneke van Aniel. Het SBW-bestuur telde eind 2023 zes leden.

Bescherming van het landschap

De SBW heeft zich, vaak samen met lokale bewoners- en andere (milieu)organisaties, gekeerd tegen aantastingen van het landschap. Dat wordt gedaan middels het schrijven van zienswijzen, inspreken bij raadsvergaderingen, zoeken van publiciteit, lobbyen en in het uiterste geval het voeren van juridische procedures. Wij noemen een aantal kwesties, waarvan sommige al jaren spelen, die door de SBW in 2023 zijn gevolgd:

- Het plan van de gemeente Purmerend om in het waardevolle Beusebos de bouw van een Van der Valkhotel mogelijk te maken. De SBW heeft zich als derde-belanghebbende in de procedure gevoegd aan de kant van de provincie. De Raad van State heeft op 5 april uitspraak gedaan. Het Beusebos wordt daarin erkend als landelijk gebied in plaats van stedelijk gebied, zoals de gemeente betoogde. De gemeente heeft volgens de rechter onvoldoende rekening gehouden met de hoogbouw op de nabijgelegen werelderfgoederen De Beemster en Stelling van Amsterdam. Mogelijk komt er een nieuw plan.
- De begrenzing van de Stelling van Amsterdam bij Edam, waardoor een deel van het inundatiegebied ten onrechte buiten de Stelling valt. De SBW, Erfgoedvereniging Bond Heemschut en Vereniging Oud Edam hebben op 12 juli het Rijk en de ProvincieNH gesommeerd de begrenzing te herstellen op basis van onrechtmatige daad. Over deze sommatie is op verzoek van het ministerie van OCW gesproken op 24 oktober. Daarbij was ook de provincie aanwezig. Belangrijk is dat de fout wordt erkend. Het Rijk en

de provincie zullen een voorstel doen hoe het ontgrensde deel van de Stelling beter kan worden beschermd.

- Het bestemmingsplan Buitengebied Beemster. Dit bestemmingsplan moet de kwaliteiten van de werelderfgoederen beschermen, De Beemster en De Stelling van Amsterdam. Ondanks onze lobby en indiening van zienswijzen is de bescherming juist minder geworden. Daarom hebben wij in 2022 ons geschil met de gemeente Purmerend over de adequate bescherming voorgelegd aan de Raad van State. Deze heeft SBW op 1 maart in het gelijk gesteld en de gemeente opgedragen de bescherming van het werelderfgoed de Beemster beter in het bestemmingsplan te borgen. Het zogenaamde reparatieplan werd door de gemeente Purmerend op 29 juni vastgesteld. SBW vond echter dat de gemeente de rechterlijke opdracht niet goed had uitgevoerd. Daarom werd door SBW een beroep ingesteld tegen dit reparatieplan samen met twee lokale stichtingen. Verder werd succesvol een voorlopige voorziening aangevraagd om te voorkomen dat het reparatieplan in werking zou treden. De voorzieningenrechter van de Raad van State heeft dit verzoek op 6 december toegewezen. De behandeling van het reparatieplan zal volgende jaar plaatsvinden.
- Gebiedsvisie Oostflank van Purmerend. Het aanvankelijke plan voor woningbouw in Purmer Zuid-Zuid is uitgebreid tot de hele Oostflank van Purmerend, d.w.z. het gebied ten oosten van Purmerend, van Baanste Noord tot aan de Vurige staart. Het Purmerbos en het golfterrein maken daarvan deel uit. SBW volgt de ontwikkelingen op de voet samen met IVN-Waterland en Stichting Behoud Purmerbos. De planvorming heeft sinds 2022 vertraging opgelopen. De Gebiedsvisie zal begin 2024 ter inzage worden gelegd. Vooruitlopend daarop werd door SBW, IVN-Waterland en Stichting Behoud Purmerbos ingesproken bij de Statencommissie Ruimte op 11 september;
- Het woningbouwplan De Lange Weeren. De gemeente Edam-Volendam lijkt minder verdeeld te worden over dit plan en stuurde op 21 september een brief in naar Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten, met het verzoek zich positief uit te spreken over dit project. Naar aanleiding daarvan hebben Stichting Natuurgebied Lange Weeren en SBW ingesproken bij de Statencommissie Ruimte op 20 november 2020. Met de Natuur en Milieufederatie NH is afgesproken een werkbezoek te organiseren in januari 2024.
- Strategische gebiedsvisie voor de Purmer. De gemeenten Edam-Volendam, Purmerend en Waterland hadden het ontwerp voor deze visie voor de droogmakerij tot en met 28 september ter inzage gelegd. Daarin waren drie grootschalige ontwikkelingen opgenomen, te weten (i) de mogelijke aanleg van de nieuw bedrijventerrein in de noordoostelijke Purmer, (ii) de ontwikkeling van de Oostflank van Purmerend voor woningbouw (waaronder woningbouw op weilanden in Purmer Zuid Zuid en in het Purmerbos) en (iii) de ontwikkeling van een soort namaakkasteel, hotel- en horecafaciliteiten en woningen in de zuidelijke Purmer tegenover Ipendam. SBW heeft tegen dit ontwerp een zienswijze ingediend. De reactie van de gemeenten op de zienswijze zal in 2024 komen. Verder heeft SBW samen met 7 andere organisaties een verzoek ingediend bij de provincieNH de Purmer als Bijzonder Provinciaal Landschap te beschermen in het kader van de herziening van de Omgevingsverordening NH 2022. Dit verzoek is afgewezen.
- Verplaatsing natuurijsbaan Wormerland voor aanleg tennis- en padelbanen. De locatie is gelegen in het Bijzonder Provinciaal Landschap en is van belang voor de weidevogels. GL werkte samen met bewoners een alternatief plan uit. De SBW trok op met lokale bewoners. Uiteindelijk werd in de raadsvergadering van 31 november besloten de besluitvorming op te schorten totdat alle vragen zouden kunnen worden beantwoord.
- Bouwplan op Marken aan de Kruisbaakweg (6 dure woningen in weidevogelleefgebied en de entree van het dorp). SBW had hiertegen een zienswijze ingediend samen met twee lokale organisaties. De gemeenteraad Waterland moest hiervoor een verklaring van geen bedenkingen afgeven. Dit werd niet gedaan. Het college heeft vervolgens geen bouwvergunning verstrekt.
- Oostdijk 22, Zuidoost Beemster. De gemeente Purmerend wilde de realisatie toestaan van 20 camperplaatsen op een erf binnen het schootsveld van fort benoorden Purmerend. Het ligt in twee werelderfgoederen, in de Stelling van Amsterdam en droogmakerij De Beemster. Ondanks onze bezwaren heeft de gemeente de vergunning verleend. SBW heeft daartegen beroep aangetekend bij de rechtbank Noord-Holland op 22 mei. De behandeling zal in 2024 plaatsvinden.

De provincie zet in op binnenstedelijk bouwen. Ontwikkelingen buiten de bebouwde kom worden in de Metropoolregio Amsterdam, dus in ons werkgebied, meestal niet toegestaan. De bescherming van het landelijk gebied is geregeld in de Provinciale Omgevingsverordening. Gemeenten pleiten voor een versoepeling van regels daarin. Mogelijke gaat de provincie daarin mee gelet op de standpunten van BBB. Wij vragen continu aandacht voor een betere bescherming.

Kwaliteitsverbetering van natuur en landschap

De SBW is bezorgd over de natuur- en milieukwaliteit in haar werkgebied, die nog steeds achteruitgaat. Natuurdoelen worden niet gehaald, zo bleek uit in april verschenen rapporten. Verdere verduurzaming van de melkveehouderij, de belangrijkste grondgebruiker in het landelijk gebied buiten de natuurgebieden en ook deels daarbinnen, is nodig voor verbetering van de biodiversiteit en de kwaliteit van de oppervlaktewateren. Er is veel aandacht voor verduurzaming van de landbouw maar er worden geen concrete stappen gezet. Er wordt gewacht op duidelijkheid van het rijk over aanpak van de 'stikstofcrisis' en op de vaststelling van Provinciaal Programma Landelijk Gebied. De provincieNH had daarvoor een startvisie ingediend bij het rijk ter beoordeling. Daarin staan de doelen voor klimaat, natuur en water en de aanpak daarvan beschreven. Het rijk heeft daarop eind december nog niet officieel gereageerd.

De inzet van SBW is nodig om de waarden en kwaliteiten van ons mooie en bijzondere Waterland te behouden. Wij zijn alle donateurs zeer dankbaar voor hun steun.